

[Ole Espersen]

Den truende politiske krise er overstået, og der er skabt et samarbejdsmonster, der kan holde også en tid fremover. Men formentlig kun en tid, for det, der har været enighed om, har jo være løsning af en meget bunden opgave. Vi savner beslutninger, der kan videreudvikle vort samfund og ikke blot forsvare de goder, der er vundet.

Forligene indebærer opretning af nogle skævheder. Bl. a. er dette tilfældet for så vidt angår indførelsen af socialindkomsten. Den var nødvendig for at undgå utilsigtet brug af vort sociale system – eller en brug, som der i al fald ikke er råd til i disse år.

Så meget des mere overraskende og ubehageligt var det at overvære venstres, konservatives og fremskridtspartiets modstand mod denne reform, denne nødvendige reform. Jeg synes, det var interessant i søndags at læse et interview i Berlingske Tidende med den tidligere overvismand, professor Anders Ølgaard, der klart og utvetydigt roste socialindkomstbegrebets indførelse i Danmark. Jeg synes, det er beskæmmende for de borgerlige partier. Her er en bedømmelse fra en saglig økonom – det tror jeg ingen vil bestride at professor Ølgaard er. Jeg ved selvfølgelig ikke, om man stadig væk vil hævde det, men man har i hvert fald påstået, at det var en urimelig reform, vi indførte fra socialdemokratiets side.

Forliget indebar også som noget meget væsentligt gennemførelsen af byfornyelseslovgivningen, som i mange år fremover ville have kunnet give os bedre rammer at leve under. At venstre og konservative ville føre politisk nervekrig på denne sag til det sidste, kunne måske på den baggrund, jeg har skitseret, ikke overraske så meget, men at de to partier i forening med deres til dels officielt proklamerede samarbejdspartner, fremskridtspartiet, forhindrede denne lovgivnings gennemførelse, skuffer og overrasker. Man må spørge sig selv, hvilke interesser det i grunden er, fremskridtspartiet, men først og fremmest de konservative og venstre tjener i denne henseende. Hvilke interesser har man søgt tilgodeset ved at forhindre, at byfornyelsesloven træder i kraft? Det er ikke lejernes, det er ikke ejernes, det er ikke håndværkerne, det er heller ikke interesserne i de store dele af industrien, som var interesseret i denne lovgivning. Man nødes til at konstatere, at det desværre har været en gennemgående

interesse hos de to partier, der har præget også denne beslutning, nemlig et ønske om at gøre tingene vanskeligere at få gennemført i folketinget. Jeg synes, det har været et beskæmmende udtryk for det modsatte af en loyal opposition.

Forliget indebar altså visse reformer, som i sig selv er væsentlige. De mere grundlæggende strukturer kommer vi imidlertid ikke uden om at ændre, såfremt samfundet ikke skal stagnere og blive præget af kriser, som bliver sværere og sværere at løse. Liberalisme er i nogle henseender en god ting, men den bør ikke forveksles med den gammelliberalisme, der præger nogle af de borgerlige partier her i tinget – en gammelliberalisme, som faktisk alle vesteuropæiske demokratier har forladt. Vi har delt den politiske magt mellem os i dette samfund, og det er naivt at tro, at vi ikke også kommer til det tidspunkt, hvor vi må dele den økonomiske indflydelse mellem os. Socialdemokratiet vil fortsat arbejde for en gennemførelse af en overskudsdeling og et begyndende økonomisk demokrati og dermed for en videreudvikling af vores demokrati som helhed.

Også på et andet område er der visse borgerlige partier, der lukker øjnene for udviklingen. Den megen ståhej omkring de statslige olieaftaler hægtes op på en ministers formuleringer i forbindelse med indgåelsen af olieaftalen. Men iveren, hvormed det gøres, aflører hos både venstre og konservative – vel nok specielt hos de konservative – en betydelig modvilje mod statslige olieindkøb. Det er interessant at bemærke, at partier, der aldrig har haft antydning af kritik til overs for de stor olieselskabers ufattelige profitter – det er præsident Carters udtryk – ikke kan se, at en statslig konkurrence i det mindste er en nødvendighed.

Man må også her spørge sig: hvilken interesse tjener sådanne borgerlige partier i grunden? Jeg lægger ikke megen vægt på, at de har fået økonomisk støtte fra et stort olieselskab. Jeg lægger mere vægt på, at de er aldeles ukritiske i forhold til disse selskabers udnyttelse af energiforsyningssituationen. Det er svært at forklare, hvorfor de har denne holdning. Er det frygt for selskaberne? Er det manglende indsigt? Er det politisk dogmatisme? Jeg ved det ikke. Jeg ved kun, at holdningen er uansvarlig over for det danske samfund. Den er lige præcis udtryk for gam-